

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzendő levelekben. Ára évenként 3, félévén 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 4 prérét közzétételnek; folytonos hirdetések 10 pct. elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pr. bérletdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklámok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központban, STEIN könyvkereskedésében.

UJABB ADAT

az erdélyi vasut sürgető voltáról.

Lapunk két közelebbi számában azon Bácsból vett újdon hirt közöltük az erdélyi vasut érdekelté tett legújabb lépésről, miképp a múlt október 26-án, miniszteri tanácsnak Gega K. ur kinevezetett vizsgáló biztosul; minek következtében láthatjuk, az erdélyi vasut kérdése, melyet a pénzviszonyok bizonytalan időre háttérbe szorítottak, legalább egy fontos lépéssel előbbre haladt a teljesség felé.

Olykor volt alkalmunk elmondani, hogy Erdély kereskedelmének jövője a keleti, s a mi ki jelene van, közvetlenül a szomszéd alduai tartományokban határozódik.

Midőn az európai kereskedő-hatalmak a keleti háború bevégyződésével oly nagy figyelmet fordítottak a dunatorkolat megbiztatására; midőn a Dunán kívül a francia hajók mutatkozni kezdettek, s a francziák és angolok vetélkednek az aldui tartományokra lehető befolyás felett, láthatjuk, s el is mondottuk, hogy hazánk a közlekedés hiánya miatt ezen egyetlen piacát is nem sokára végképp elvesztheti; a mi által a monarchia kereskedelme szenvedend, kivált jövőjében, oly lényeges csorbulást, mely a közjólétén nagyobb sebet ejthet, mint ejtett volna az, ha az erdélyi vasut miatt egy kissé több hitelpapir nevelte volna egy időre a börzén a hitelpapírok agióját.

Természetesen mindez csak pusztá észrevétel maradott, s a vasut kérdése hosszasan nyugvás után csak most vett egy hajszálni lendületet.

E közben a szemes Belgium, ez alkotmánya által egyetlen uralkodó alatt oly magas jólétre emelkedő kis tartomány, felhasználta a gyors szempillantásokat, melyek néha a nemzetek életében csak egyszer kínálkoznak, s a belga consul Poumay azonnal egy társulatot alakított Bukarestben, melynek feladata az erdélyi készítményeket az oláh piacokról kiszorítani,

bevitelt szerezvén a belga gyártmányoknak, melyek a consul számítása szerint, a közlekedés szerencsés előnye által, 30 pcenttel olcsóbban árulhatnának améinknél.

Kérdésen kívül ezen kereskedelmi társulat alakulása roppant romlással fenyegeti közvetlenül két határszéli városunkat, Brassót, és Szebent, melyek a két Oláhországból évenként egy pár millió forintot hoznak be készítményeikért; és fenyegeti közvetlenül hazánkat, miután ezen városok kiható műipara szinte kizáróan a hazai nyers termények feldolgozására szorítkozik.

Miután éppen ezen nyers termények a civilisaltabb világ egy tartományában se vásároltatnak jutányosabban mint minálunk; s miután már Brassó és Szeben műiparának némely ágai gyárilag is állítatnak elő; s mint régibb bekereskedők a szomszéd tartományokba, illető hazánkba, sok ernkölesi előnnyel birhatnának egy udanan alakuló társulat felett; hatalmukban állana most előnnyel vetekedni a piac felett, ha az odaszállítás hasonló eszközei birhatnának.

Ámde a tengelyen szállítás, s azon felül éppen nem kedvező utakon annyi időt és költséget vesz igénybe, hogy a verseny lehetőségét, a legleghetesebb felszámítás után is kétség alá hozhatjuk.

Képzeltetjük ebből a brassai kereskedők megdöbbenését, midőn a magas helytartóság által értesítve lőnek, miképp a külügyminiszterium a bukaresti ausztriai consultól vett értesítés folytán közlést tett a kereskedelmi miniszteriumhoz, a belga consul szándékáról, s egy belga kereskedelmi társulat alakulásáról.

A brassai iparkamara már a múlt hó elején tárgyalás alá vette ezen reá nézve oly égető kérdést, intézkedett a lehető alkalmak megragadásáról, melyekkel ezen mozgalmat ellensúlyozhatná korlátolt körülményei közt is.

Előtanácskozás után az említett iparkamara elhatározta ahozértőket küldeni a kérdéses tartományokba, kik tudomást vennének arról, mennyiben valók az ottani kereskedést fenyegető értesítések, s ha vajjon a brassai árucikkek kelendőse az

utóbbi években csökkent-e avagy emelkedett a szomszéd piacokon?

Feladatuk egyszersmind az ottan jobb keletű árucikkekkel mustrákat vásárolni, miket a brassai műiparosoknak utánzás végett bemutassanak.

Az utazás kiválólag Bukarest, Krájova, Guirgevo, Rustsuk, Ibraila, Galacz, Tulcsva, Foksány városokra terjed. A fontos utazással Popp A. K. és iparkamarai titkok Vosz F. urak bizattak meg, az iparkamara költségen, ha a felsőbb beleegezés ahoz járuland.

Ezen alkalom bõ anyagot szolgáltatott az érdemes iparkamarának sürgetőleg nyilatkozni a vasut szükségességéről egy a kormányzó herczeg ő magasságához a vasut kérdésébeni tájékozás végett benyújtott iratában, melyben felfejtve van, hogy a vasut a kereskedelmi verseny, s az aldui állapotok bizonytalansága mellett, az ausztriai csapatok közlekedésének gyorsan bekövetkezhető szükségessége miatt mennyire sürgető, hogy kivételében a töképenz hiánya akadályt nem képezhet, midőn közelebből is a déli pályavonal felépítésére magas részvényeken alakult egy új társulat, s országunknak méltó igénye is lehet egy vonalhoz, midőn minden korona-tartományon egy-egy, s többeken több pályavonal nyulik el.

Vajha hazánk ezen minden oldalról ezer okkal támogatható főszükségének minél hamarabb elégtételt, és sikerülne megérhetnünk azt, hogy a virágzásra hivatott ország elvégre a civilisált előnyben találmányait is élvezhetné saját és a közemberiség hasznára.

Dózsa D.

Cs. kir. nyiltparancs, a dézma-kárpótlás keresztülvitele iránt Erdélyben.

(Vége.)

6. cz. Oly dézmánál, a mely-nem földtermények után járt, meg kell határozni az 1838-tól 1847-ig lefolyt évek átlagos évi jövedelmet a dézmalajstromok és más hiteles okiratok szerint, vagy ha azok nincsenek, eskü hitelessé-

gével bíró és igazolandó bevallásokból kell kiszámítani, és értékét az országos bizottmánytól szabandó és a katastralis árokhöz hasonlítani ár szerint meghatározni.

7. cz. Az ily uton (5. és 6. cz.) meghatározott és pénzértékben kiszámított évi jövedelem, az urbéri dézmánál (vagy kilenczednél) egy harmada, a többi dézma jövedelménél (3. cz.) egy hatoda levonása után teszi a kamatelőleget és huszszor véve az összeget s kárpótlási tőket.

8. cz. Az evangélikus szász papás számára kiszámított dézma-kárpótlási kamatelőleget levonandó az ugynevezett census cathedralicus a beszedésére feljogosított pénzalap javára, és a huszszoros összegből annak huszszorosa, mint kárpótlási tőke, ugyanannak számára.

9. cz. Az iránt, hogy a dézmajogosítottak mi módon, és mely forrásból nyerjék kárpótlási tőkéiket és kamatelőlegeiket, minden érdekeltnek jogainak megóvása mellett, érvényesek 1856 január 6-ki, b. t. l. 7. sz.-ban közzétett nyiltparancsunk határozatai, a fiskusra, elkobzott javakra, alap-alapítványokra, és ezekkel egy bá-násmód alá eső testületi javakra nézve, 1857 június 26-ki b. t. l. 126. sz.-ban közzétett rendeletünkbeli módok, a papi javakat illetőleg, a fentartandó elvek meghatározása ezután fog be-következni.

10. cz. A kárpótlási tőke kamatelőlege az urbéri dézmák (kilenczedek) után e nyiltparancs kiadásá napjától, a többi dézmajövedelmek után 1848 jul. 1-től fogva jár. Ez előleg csak annyiban utasítható a kárpótlási alapra; a mennyiben a dézma azóta nem volt in natura beszolgáltatva, vagy a kibocsátott rendeletek szerint beszo-gáltatandó.

E kamatelőleget a kárpótlási alap, illetőleg az államkincstár javára levonandók az ed-dig nyert előlegezek.

11. cz. Oly adózások vagy szolgáltatások, melyeket papoknak, egyházaknak, iskoláknak, jöteknony vagy általán közhasznu intézeteknek fizetnek, de a melyek alapja se a papi se a fiskalis vagy urbéri dézma, és a melyek nem által-lanak a földtermés, gyümölcs vagy más termelt tárgyak egy bizonyos osztályrészből, pl. kepe s több efféle, nem tartoznak a megszüntetett szolgáltatások közé.

Az ily adók megmaradnak, és vonakodás nélkül fizetendők.

Az ily jövedelem mennyisége vagy besze-dése módja, valamint annak megtagadott befizetése felett támadható perek a közigazgatási hatóságok előtt tárgyalandók és eldöntendők.

12. cz. E nyiltparancs határozatai érintet-len hagyják azon adokat is, a melyeket nem fi-zetnek mint urbéri dézmát vagy a papi dézma-jog folytán, hanem a melyek 1854 június 21-ki

a melyet egy teremtmény egy másik iránt érezhet!

Nyolcz évvel később írja:

„Imádot barátom! Hus és vér nem érezhetik igazában és elevenebben a boldogságot, mint az ön engedelmes, hű és alázatos neje. Öröndek, hogy jól találja magát Strattonban. *) Adja az ég, hogy még ötven évig is jól találja magát! S adja az ég, hogy én ez egész idő alatt élvezhessem az ön társaságát! Eljöhete a nap, midőn ön más társaságot ohajzana. De akkor én, ugy hiszem, örömet megválnék a világtól s mindentől a világon, meg levén győ-ződvé, hogy gondját viselné kedves kicsikéink-nek. Mindketten jól vannak, s az ön nagy leá-nya reméli, hogy megkapta levelét...”

Azonban nemcsak szavakban, de tények-ben is bebizonyította szerelmét, egy a legfontosabb, mint a legcsekélyebb dolgokban is. Vele élt a nagy világban, vele falun, ha ide vonult. Épp ugy gondoskodott időtöltéséről, mint boldogságáról. Ha, a mi ritkán történt, el-váltak, s férje Strattonban, maga meg London-ban időzött, levelezés útján folytonos összeköt-tetésben állott vele, értesítvén őt minden poli-tikai és társadalmi eseményről, s barátai ügy-állásáról.

*) A lady Vaghan által férjétől örökölt jószágát Stampshire-ben, a hol a Russel család lakott, ha Lon-dont elhagyá.

Halmágyi Sándor.

(Folytatjuk.)

A SZERELEM A HÁZAS ÉLETBEN.

Ez a cime egy jeles cikknek, a mely a „Revue des deux Mondes” egy régebbi füzetében jelent meg, s méltó hogy a magyar olvasó-közönség előtt is ismert legyen.

Meg vagyok győződve, hogy mindenki gyönyörrel fogja olvasni, minél fogva a lehető terjedelmes kivonatban kívánok azt közölni.

Ez egy „történelmi tanulmány,” a mely, akár tartalmát, akár a formát tekintsük, a melyben iratott, e nembn a legjelesebb el-metermékek egyike.

„Az egész világ regényt olvas!” — ugymond Guizot, e cikk szerzője. — „Beh kár, hogy a történetet nem olvassák! Az emberi életet, a benső életet változatos tüneményeivel, az emberi szívet leghovesebb és leggyöngédebb rendülései közben itt is lehetne szemlélni éppen, mint a legmesteribb drámában. S mindez még a valóság ingerével is birva, annál nagyobb éledeletet nyújtana. Mint bárki, bámulom és gyönyörködöm én azon képekben, a melyeket a képzelet alkot, a képzelet, ez isteni hatalom, a mely tényeket terem a semmiből, azoknak lelket, színt, életet kölcsönöz, hogy a lélek egész kincstárát felmutassák előttünk a sors minden változatai közben. De azon lények, a kik valóban éltek, valóban érezték a sors csapásait, s azon szenvedélyeket, örömeiket és fájdalmakat, a melyeknek szemlélese oly nagy hatalmat gyakorol felettünk, — e lények, ha közérőből, és családias életünk közben szemlélhetem őket, hatalmasabban vonzanak és töltik be lelkemet, mint a regény és dráma formái-

ban irt legtökélyesb költői művek. Az első lény, Istennek e dicső műve, ha föltárja isteni jellemvonásait, szebb mindennél, a mit ember teremhet. Minden költők közt Isten a legnagyobb költő!”

Az angol forradalom tanulmányozása közben, a szerző többek közt egy boldog házasság példájára bukkant.

E sajátoszerű családiasság képe különösen egy hőlyget tüntet föl, a kinek nagysága előtt lelkünk tisztelettel hajol meg; míg szívünk e szelid s magasztos nőiség iránt hatalmas hő-dolatértéztől ragadtatik meg.

Lady Rachel, leánya Wriothesley Tamás, southamptoni grófnak, a ki egyike volt I. Károly legférgyetlenebb és leghivebb tanácsadóinak, tizenhét éves korában ment férjhez lord Vaghan kázm, s vele házasságban élt, a mely-be, saját kifejezése szerint, „mindketten bele találták magokat, a nélkül, hogy magok választották volna egymást.” Örömmel és zajtalan felelt meg női kötelességeinek, a nélkül azonban, hogy korében a szelid erény, a barátságos hangulat és különösen a magát soha meg nem ta-gadó szívjószág benyomásán kívül mást idézett volna elő.

Tizennégy év múlva (1667.) özvegységre jutott.

Russel Vilmos, Bedford herczeg kisebb fia, vagyon és cím nélkül, kegyét kereste, s meg-nyervén azt, a házasság 1670-ben megkötöttet. Azonban Wriothesley Rachel, az angol aristoc-ratia szokásai szerint megtartá a „Lady Vang-han” nevet egész 1678-ig, a midőn Russel Vilmos bátyja meghalt, s a majoratus öröksé-gével a lord Russel cím is rászállott.

A dicső magvakat, a melyek a Lady lelké-ben csíráztak, ugy látszik, csak a második férj iránti szerelem fejlesztette ki, és érlelte meg. A világon nincs szebb jelenet, mint egy ma-

gasztos és boldogított szenvedély. A vagyak és legbensőbb lelkierők ezen szabad és mesterké-letlen előtörése a szemlélő előtt véghetetlen in-gerral bir, még akkor is, ha bűnös tévelygés, rosz irányu vagyak, kinzó gyötrelmek alakjá-ban mutatkozik. Ah, de ha e szenvedély a lel-kismerettel szhangzasban fejlődik, s azt a lé-lek az öröm hullámaival árasztja el, a nélkül, hogy szépségét, békéjét zavarja, — akkor az nem kevesebb, mint lényünk teljes fölmagasztalása, vágyunk betöltése, a melyben a legmagasb emberi, miként a legmagasb isteni egyesül. E szenvedély az újból feltálat paradicsom!”

Wriothesley Rachel és Russel Vilmos viszo-nya e ritka, elragadó jellemet viseli magán.

Rachel eddig csak a csöndes, egyszerű, erényes női tündétlőnkbe, a ki szerényen hallgott az élet mindennapi ösvényén. De most a szenvedélyes szerelem, és a legmagasabb földi üdv érzete vonult be szívébe, a mely mind a kettőre fogékony vala, jöllehet, a mint lát-szik, egyiket se kereste. Rachel átadja magát azoknak, s szabadon és bizalomteljesen fejlőd-ik a nő hivatása szerint. Ő szeret, ép oly he-vesen, mint ártatlanul szeret, és teljesen boldog.

„Ha jobban tudnék beszélni,” — írja férjé-nek, — „azon elégtételt szerezném magamnak, hogy a legszebben fejezném ki imádot Russe-lemek: mily tökéletesen boldognak érzem ma-gamat gyöngédségének uj megúj bizonyítvá-nyai felett, a melyeket naponként tanusít irá-nyomban. E bizonyítványok hatalma oly nagy, hogy bármennyire érzem: mily kevéssé tudom e boldogságot megérdemelni, e szerelemben még-is perezig se kétkedem. Mindamelltt tegye ön, a ki oly jól tud szeretni és elragadni, erősen renditlenül meg legyen győződve: mennyire egészen el van telve szívem ön iránt minden hála, tisztelő, és szenvedélyes vonzalommal,

nyiltparancsunk II. szakasza szerint a megváltó szolgálataik sorába esnek.

13. cz. A dézmajódelem kárpótlás-kivitele az 1854 június 21-ki nyiltparancsunkkal a földteremtés kivételére fölláított hatóságokra van bízva.

14. cz. Az e nyiltparancsban kijelölt kárpótlási ügyeket illető minden beadványok, okiratok és tárgyalások fel vannak nyitva a helyeg, illeték és postabér alól, valamint az ingatlan vagyon átruházásánál fizetendő illetékek alól is.

Belügyminiszterünk, az igazság- és pénzügyminiszterrel egyetértve, meg van bízva jelen nyiltparancs kivételével, és ki fogja bocsátani az arra vonatkozó rendeleteket, utasításokat és utmutatásokat.

Kelt laxenburgi kegyvárunkban, szeptember tizenötödiken, az ezer nyolczszáz ötvennyolczadik, uralkodásunk tizedik évében.

Ferencz József m. k.

gr. Buol-Schauenstein mk.

b. Bach mk. b. Bruck mk. gr. Nádasdy mk.

legfelsőbb meghagyásból

b. Ransonet mk. (M. F.)

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Brusza, okt. 30. 1858. — Éppen tollat fogtam, hogy egy levelet foltozzak össze mindenféle hírekből, midőn kívülről vészkiáltást hallok, s midőn kiérek, egy egyszerű meglopó s még soha se látott látvány terül el előttem, az Olymp bérce óriásait lángleplel borítva látom magam előtt, a cedrusok meggyultak s a vihar néhány perc alatt messze terjeszté el a lángteret, ott fenn a fellegek hónapban, az egész táj rémes világításban tűnt fel, egy-egy leégett cedrus zajjal hullott alá a magas bércelekről, mint Isten nyila, az ég biborpirosra van festve, s a fehér füstfelleg fantasztikus alakban kanyarog a vérvörös alapon, a vihar véresen övölt, s a hegy tükös kebléből magas lángoszlopok emelkednek fel, mint magas tűz-obeliszek; ilyen lehet az Etna, midőn Vulkán keblében meggyújtja kőhőjét, s Jupiter villámai gyártatja; ilyen lehet a Vézuv, midőn meggyújtja tetején fátyláját, hogy megvilágítsa Nápoly búhajós tájait; ilyen lehetett a sinai, midőn Jehova villámai között megjelent Izraelnek törvényeivel Mózes előtt.

Eddig írást ezen rendeket, s kimentem újra megnézni, s minő változás, a tűz már két gulya-alakú bércezt borított el, melyek a lángtenger középpontjában sötétben emelkednek fel tetejükről, egy-egy magas cedrus, mint óriás, terjeszti ki karjait a fel-fel-emelkedő lánglángok között, s mintha küzdene ellenük, de nem sokára le van győzve, a tűz átkarolja karjaival s ök zajjal hullanak alá s utjokban meggyújtják az erdőt; már messze hátul az Olymp legmagasabb kupujának oldalán is, melyeket fehér füstfelleg leplez, felülnek a fel-fellángoló tűz-oszlopok. A tűz minden perczben terjed, s ha így tart, ha a vihar le nem csendesül, holnap az Olymp szép zöld palástját fekete gyász-ruhával váltandja fel. A nép jajveszkelve s remegve nézi ezen látványt, mely borzasztó nagyszerűségében félelem s bámulattal tölti el a szemlélő keblét; azt mondják, hogy már egyszer leégett az Olymp, s a tűz egészen a város széleig terjedett, s a vizipuskák rögtön megérkezése s a papok imája mentette meg a várost a végpusztulástól.

Már egészen új decoratio; az eddig sötét álló előhegyek, melyek, mint sötét piramisok, emelkedtek fel, már meggyúltak s a szél végigkörbácsolja rajtuk a lángfogakat, néhány perc alatt az egész el van borítva, s egy-egy messze lenyújtózkodó tűz-nyelv, mint hosszú lávafolyam, sebesen tör le felé, a háttérben lévő hegyek oldalain, melyeket a csekélyebb magasságú előhegyek füstfellege leplez, csodás alakú templomok festek le magokat magas tűz-oszlopokkal s lángoló szobrokkal, s ezek minden perczben változtatják alakjaikat; imhol a milanoi catedral sok ivetelével s számtalan szobraival; most összeomlik ezen tűzfátyolkép, s imhol az Alhambra tünik fel tüköres oszlopaival s patkó-alakú íveivel s cifra arabeszkjeivel; im már az is eltűnt s a vihar elordítja magát, s az egészet egy összeolvadó lángleplel borítja be, az újból részletekre oszlik fel, s ott van a Titus sargei által meggyújtott Jeruzsálem, Salamon lángborult templomával, a Scipio által leégett Carthago. Ezen kép is letűnik s im Algir ostromának nagyszerű képe tünik fel magas lángborult minárettekkel egy mellettem lévő ex-zouat azt mondja, hogy az Sebastopol bevételéhez hasonlít, s a fennebb említett két gulya-alakú előhegyet a Malakow és a Redán erősséghez hasonlítja.

12 óra, azaz éjféli, mert már csak azt nem lehet feltűnni egy oly érzékeny férfiról, mint én, hogy ezen nagyszerű látványtól az álom elcsalhatott volna, a szél megfordult s a tűz dől fel a hegyek keblébe terjed.

3 óra reggel, a tűz az előtérben már szunyadozni kezd, a szél lecsendesült, csak a leégett rengetegek üszkei, mint rémvázak, látszanak

szétszórva, csak egyszer-egyszer lobban fel, mintha a rombolás szelleme utolsó lehetét adná, de bent a hegyekben mindig terjed a lángtenger, nem látszik ide ugyan, de az ég messze biborszínben visszatükrözi a dűlős genüszak boszu-pírját. Ezen levél reggel előtt útra indul, azaz, hogy a posta csak este indul, de én már most, azaz 4 órakor egy nagy vadászatra indulok, s így csak jövő levelemben írhatom meg, miként nézett ki az Olymp ékfosztott bérce nappal.

Bakulum.

Bukarest, okt. 13. — Napi eseményekben annyira gazdag városunk, hogyha időm engedne, nemcsak egyszerű levelezés, sőt többek közreműködésével egy kis bukaresti magyar hradó is könnyen kitelne belőle. Még azért közölni kéne a váravárt, „Fermant”-hozó konstantinápolyi basa, összeállított a közlése mellé, részben minket magyarokat is némileg érdeklő közelebbi eseményeket, a mint következnek.

A múlt hó végén látogató meg Gyika herceg, genie ezredes Janku Floresku, a financz miniszter Kreczuleskó és több notabilitások kíséretében, akik oláhországi híres „Okne Mare” nevű sóbányát, megvizsgálandók ott azon viz-elzárási remekműveket, melyeket bányanagy t. Karácsoni Károly kedves hazánkba, az egyszerű oláh fiakból képezett bányász-tisztekkel és ácsokkal készített. Kis-Olahországnak ezen szépművészi sóbányája a víz által annyira ostromoltatott a közelebbi években, hogy már kevés remény volt megtartására. Ilyen helyzetben vette át Karácsoni ur, kinek ezen akna megmentése körüli érdemeit a szakértők nem győzik eléggé magasztalni. A herceg az 5-dik vizakna közelében készült díszes pavilonban helyet foglalván, Karácsoni ur bányásztiszteit elrendezte és egy galnyakkal és virágokkal díszített nyolcz öles pyramist, — tetején a herceg nevével és koronával jelzett zászlóval, — egy jeladásra egyenesen talpraállított. Mindezt azért történt, hogy a magas látogatók fogalmat szerezhessenek azon munkálatokról, melyek által a bánya megmentett. Ezután elereszkedett a Sz. János aknába, mely fényesen ki volt világítva, hol a herceg saját tapasztalásából meggyőződve az eddig is hallott remekművekről, Karácsoni urnak az ország nevében ezen szavakkal fejezte ki forró köszönetét: „Jubitorul patriei! linge mester-sugú ese ai introdusă în țara noastră, senfimen-tul ese ai avut pentru patria, sintem dator a multimei: dar nic noi nu vom remune nemul-cemitori.” Ezen igértetét beváltandó a herceg K. ur kérelmére rögtön szabad lábra állította azon tizenkilenc aknára-ittelt rabokat, kik ezen munkálat folyamala alatt kitűntek magokat. Ezenkívül K. ur havi fizetését jóval fölébb emeltette, jutalmul háromszáz darab aranyat utalványozott, és szolgálati idejét még tíz évre meghosszította.

Az oláhországi sóbányák:

1. Okne Mare, dolgozhatik benne négyszáz egyén, jelenleg dolgozik 110 szabad és 80 rab. Ad évenként egy millió háromszáz ezer okot.

3. Telga, hol két régi s egy új akna van, ad 8 millió okát, dolgozik 60 szabad és 60 rab.

3. Szlenik, ad 14 millió okát, dolgozik benne 180 szabad ember.

Ezen adatokat maga K. ur adta így fel nekem. Míg az itteni gazdasági iskoláról bővebb tudósítást veendő közelebb a magyarhoni „Gazdasági Lapok” t. olvasó közönsége, megemlítem, hogy a beállított iskolai éven, ott is a tantárgy a veterinarialával növekedett, melyet Dr. Lukács hazánkba fog a növendékeknek előadni. A megnyitáson magam is szerencsés voltam jelen lenni. Adjon Isten sok szerencsét, e honra nézve oly igen szükséges, becses tudományhoz. Ez iskola mivel lelki igazgatója Rakolta Koszta ur, szives volt Dr. L. ur egyszerű kérelmére új temetők díszítésére kétszáz darab szép fiatal eperfát ajándékozni. A jó Isten áldja meg érte.

Tegnap és ma újból emlékeztetés innepélyek folytak itt le. Tegnap tette le a herceg, az érsek áldásai kíséretében, az új érseki lak alapját, mely a város egyik legpompásabb épülete fog lenni. Meg is érdemli a hely, mert erről van a leggyönyörűbb kilátás az egész Bukarestre. Ma pedig a betegeskedő porosz király őfelsége év-napját innepeltük a luth. templomban. Múltó is, hogy e koronás főnek örökre áldásban maradjon neve e gyülekezetben. Oly sioni lábra állította az egyházat, melyen bizony nem sok egyház kérkedhetik e város keblében.

Hazánkba nevével kezdettem leveletem s azzal is zárom be. Nehány nap óta közöttünk mulat fényképész Szentkúty István ur, kiről egy emlékszem Kolozsvárt mulatása alatt olvastuk volt, még ön becses Közlönyében. Hozta Isten. Mi testvéri karokkal öleljük s tetszésünk szerint igyekeznünk is fogunk művészetének törtézet-rezni.

Heck János ur Jászvásárbán, Szathmári és Szentkúty urak itt Bukarestben múltó dicsekedései lehetnek nemzetünknek az egyesült fejlődéseikben.

Mezőségi hírek. — Jól emlékszem arra, hogy egy tanárom azt tanította, hogy ő gyáczban járva, egyik lábával a havat, másikkal

az epret lapodta. No! most rajtunk is betölt, mert egyik borozda a hó alatt hevert, s a másik feketén hasadt fel, a mint ekémet a földbe nyomtuk. November 3-kára virradólag ugyanis az egész láthatat ujnyi vástagságra hó borította, a mi egész nap megtartott, s mégis velt kellett, mert a vetéssel egész maig késtünk, a szárazság késleltetett. Sőt néhol, némely tapasztalatlan községi előjáró intézkedése, a kik t. i. a töröküzaszedést oly későre taszították, hogy a miatt a gazdák az időből kifogytak. Bizony vető idő az, mikor a Mezőség november 3-dikán kezd a vetést, holott másutt már a marha is legelhetne a zöld vetésen. Aztán van sok panasz!

Elterjedt azon hír, hogy Oláhországban vagy Moldovában ingyen adnak elegendő föld-birtokot az oda bevándorlóknak, s tán éppen ott van a János pap országa. Ez okból román atyáimiai közül sokan kíváncznak itt hagyni a hont, természetesen, csak a sörpédke, a ki vagy a dologtalanság miatt, vagy mivel itt ingyen kapott örökségét már eltekintette, szegénységre jutott. Biz a ki itt nem tud megélni, az a Szurulon túl is szegény marad, velők se a szomszéd ország nem nyer, se a Mezőség nem veszít, mert a ki a tágas Mezősögen nem tud megélni, az Kaliforniában is csak nyomorog. Bárcsak a tömött székelységnek jutna eszébe, a Mezősögen helyeket állítani, ez a föld volna a székelység Kaliforniája.

Mezőségi.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ

— A pénzügyminiszterium nov. 4-ki kibocsátványa folytán azon tilalom, mely eddig Szerbiában a fegyverszerek s töltények ki és átvitelét tiltotta, most a két szomszéd oláh tartományra nézve is kiterjesztett.

— A nemzeti bank igazgatósága hirdeti, hogy a felsőbb rendelt folytán 1859—30. júniusban megszűnendő 1000 ezüst forintotok, jelen hó 9-kén kezdve folyvást kicserélhetnek ausztriai értékek bankjegyekkel, Bécsben a nemzeti bank főpénztárána.

— (Necrolog.) A miről közelebbi lapunkban előleges közlést tettünk, most a gyászjelentésben részleteit látjuk, losonci báró és gróf Bánffy József halálának; az idevált jelen hó 7-kén délelőtt 9—10 óra közt szélhűdés következtében élt. 79-dik évében lelte végőráját, s ezzel bezárta azon családat, melyből országunknak két emlékeztetés kormányzója született volt. Hamvai hó 11-kén az elhunyt saját kívánatára Bonczidán a köztemetőbe tetették. Az engesztelő áldozat 16-kán tartott az itteni piaci szentgyúházbán.

— A „Növilág” beszerkezeti levelezője írja, mintha a kolozsvári színháznál is, a pesti előpéldája után, megtagadtatott volna a hírlapoktól a tiszteletjegy, ez azonban itt meg nem történt, ámbár egy színházat saját felelősségére kibőrlőnl igazolhatóbb volna az ily takarékoság, mint ott, hol a színház sorsát saját irodalma érdekében egy nemzet biztosította.

— Franciaország, mely a materialismus századában a vezérserepet viszi, melynek fényűzése s erkölcsi kiesapongásai már-már ki-ollik a nemzet kebléből a családasság érzetét, egy újabb adatot szolgáltat közelebből a családias élet hanyatlásáról, ugyanis a trojesi egyházban egyszerre száz fiatal hölgy avattatá fel magát a notre-damei kegyes szűzek rendjébe.

— Magyarhonban Jászberény, Arokszállás és Felegyháza városok egyenkint százezer forintot felülhaladó tőkét határoztak az iskola, a népnevelés ügyére szentelni. Általában testvérhazánk minden szegletében a nevelés érdeke mellett feltűnő buzgalom mutatkozik.

— Bécsből írják a „P. L.”-nak: mintegy két év előtt egy düsgazdag házbirokos atyának tiltása miatt egy szerelmi pár egymástól elszakadt, s midőn végül a szerető maga könyörgött volna a szerető atyjának megegyezé-ért, a heves atya úgy esküvök: ön nem fogja birni leányomat, míg a forint hatvan krajczár lesz. Aztán az atya más gondolatra tért, de esküje lekötötte akaratját, s im most a forint száz krajczár lőn, az atya esküje megsemmisül, s a boldog pár, az új pénz kegyelméből birni fogja egymást.

— A brassói iparkamara folyamodott az országos posta-igazgatósághoz, hogy Erdélynek Jassyval közlekedése érdekében, egyenes levélpostát összeköttetés eszközöltessek az ojtói utaszonson át; Bákón s Románon keresztül Jassyig, hasonlóan Tekucsra felé gyorsabb levélpostát kieszközölése kéri, minán most Gala-czig szabályosan jár a posta Brassóból, de a hetenkint kétszer menő posta Tekincsig rendetlenül; ugyanis ott a levelek a Jassyból Galaczba menő diligencia-ra tételnek át, ha ez elkésik, úgy a Brassóból Tekucsra szóló levelek is elkésnek, a min segíteni lehetne, ha a Tekucsra szóló levelek nem várnának a jassy-i diligencia-ra, hanem azonnal tovább küldetnének.

— A „Delejtű”-nek egy tomóssárvai levelezője, egy a Zápolya s Báthori István történetére vonatkozó érdekes s ekkorig kevésbé ismert munkára figyelmeztet, a mely Krakkóban ada-

tott közre 1648-dik évben, ezen czím alatt: „Chronica gestorum in Europa singularium, a Paulo Piasecio Eppo Praemisiensi.”

— A „Blätter für G. G. u. V.” 44. számában a szászok aranyművészetéről értekezvén, állítja, hogy Maximilian császár szintén arany-műves volt.

— A párizsi csillagászok az utóbbi két század meteorológiai táblázatait átvizsgálták, s október 16. 17. vagy 18-kát, vagy csak ezekhez közellevő napot se találtak egyet is, hogy akkor a hőmérsék a 25-dik melegségi fokot érte volna el, mint a hogy az jelen évben Párisban tapasztaltatott. Így két század óta az ide volt a leglányább ősz, a mely oly egyszerre zordon téllé változott.

— Az „Ost. deutsche Post” 253. számához érkezett privát tudósítás szerint gr. Eszterházy Bálint Párisban nov. 2-kán jobb létre szenderült. A megboldogult cs. k. osztrák követ volt Sz. Pétervártól. — Béke hamvaira.

— Ingeny előadások tartanak az új pénzről a birodalom több városaiban; jönnéne nálunk is megpróbálni, egyszerű mind kiállítás lehetne rendezni az új pénzről megjelent sáskasokaság röpíratokból, — okosnál-okosabb naplárból.

— Ali Ghalib basa, Resid basa fia, — Fatime szultána férje, nov. 1-sően bele halt a Bosphorba, midőn a magyarhor-kiállításról hazament volna.

— Élő művészek művei számára általános kiállítás rendezett Bécsben apr. 15-től május 31-ig 1859. Minden küldemények bérmentve elfogadtatnak.

A cs. kir. művészet-képző akademiától.

— Schilder József waidhofeni gyógyszerész oly port talált föl, mely a vízben rögtön felolvad, s a vele megöntözött bármely élő tárgy is rögtön kiálszik.

— Dr. W. A. Sedliczki pedig oly kávét talált föl, mely a pergett kávéhoz tökéletesen hasonló színű, — tejjel kell inni, csak hogy az ize más forma. Nagyon nőjön!!!

— Jelen év szept. 9-ről 9498. szám pótlékhatározat adatott közre a legfelsőbb t-szektől a polg. pr. 548-dik §-hoz. Ez utóbbi szerint ott, hol neveletlen gyermekek vagynak, az apa és anya egyszerre nem illethetnek adóssági börtönre, csak külön-külön. Ezen kedvezmény azonban nem menti ki az özvegyet, habár ő csak egyedül áll gyermekei gyámlítására, — a bűnhődés alól, s így a kivétel ott, hol csak egyik házasság felében — nem alkalmazható.

— (A new-yorki kristály-palota) elhamvasztás illetőleg írják, hogy az ezen épületben rendezett kiállításban jelen volt mintegy 2000 ember közül csupán egy vesztette el életét agyonnyomatás által. Az elégett tárgyak értékét egy millió dollarra teszik, miből csak 5000 volt biztosítva. Az elégett tárgyak nagyrészt gazdasági gépek, zongorák és egyéb hangszerek voltak.

— (A vasas vizek rozsa hatása a tej elválasztására.) Dr. Martin Auvergne-besz észrevette, hogy a tyúk-félé és kerdőző állatok igen kedvelik a vasas vizeket, de hogy annak használata tehenekelet a tej mennyiségét csökkenti. — Látni akarván, vajjon embernél ugyanazon hatása van-e a vizeknek, egy fiatal anyját reá vette, hogy néhány napig egy erős vasas vizet használjon, s a tej elválasztás annyira csökkent, hogy nézete szerint végképp megszűnt volna, ha az a vízzel még tovább is él. — E szerint szoptatós nőknek vasas szerek nem kellene rendelni, habár javajva volnának is.

— A brünni főbíróvárszék egy 1856. március 12-ki határozatahoz képest, a gyám bizonyíthat esku által a nélkül, hogy kimutatni köteles volna az ez iránti gyámhatósági engedélyt, ha a gyámnak egyéb bizonyítási mód nem áll rendelkezése alatt.

— Ugyancsak a brünni t-széknek egy 1853-ban kelt határozata szerint, ha egy szegény jogot élvező felperes adósa elítélte, az elítelt az őt illető tartási költséget a kincstártól nem igényelheti, minthogy a kincstár a szegény érdekében csak az 1853. febr. 8-kán kelt miniszteri rendeletben elősorolt költségeket hordozza.

— A katonaságnál az egyes parancsnokok büntetési joga eképp szabályoztatott: jövőre az ezred-parancsnok legfölebb 40, a zászlóalj vagy lovas-osztály parancsnok legfölebb 30, a század-parancsnok legfölebb 20 botütést szabhat ki, fegyelmi uton.

— A Holgyfűtar szerint a halottak estjén, valaki a pesti nemzeti színház előtt álló Katona szobrot megkoszorúzza.

— Lászlót, a kedves humoru színészt tegnap a „Scott nemes”-ben láttuk. Ha idegen látán őt idegenek közt játszani, — mert művészténél fogva erre ő képeztve van, és neki sikerülne is — mit itélne rólunk? Mily jelesek lehetnek azon a színpadon az előadó színészi erők, hol ilyen művész már nyugalomba lép! hol ily nagy talentum használatára már nincsen szükség! Oh bizony, ki így itélne meg minket, szerfelett Csálatkoznék! Szegényen reá, a ki rozszal gondol, (mert régi jeleink közül alig van hely jobban betöltve mint a László), — de mégis a mi kedves fiatal-öregünk úgy veszi ki magát most is a színpadon, a mi az erkölcsi ha-

